

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2002, sp. zn. 11 Tdo 423/2002, ECLI:CZ:NS:2002:11.TDO.423.2002.1

Číslo: 47/2003

Právní věta:

Základním předpokladem uplatnění ustanovení § 253 odst. 3 tr. ř. o odmítnutí odvolání z důvodu nesplnění náležitostí jeho obsahu je spolehlivé zjištění, že došlo ke splnění zákonné poučovací povinnosti podle § 249 odst. 1 tr. ř. Jestliže z obsahu spisu nevyplývá, že se tak stalo, pak s ohledem na ustanovení § 253 odst. 4 tr. ř. odvolací soud nemůže podané odvolání odmítnout.

Pokud odvolací soud za těchto okolností odvolání odmítne s odkazem na ustanovení § 253 odst. 3 tr. ř., pak odvolateli odepré jeho právo na přezkoumání rozsudku soudu prvního stupně v řádném opravném řízení, což opodstatňuje existenci dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.08.2002

Spisová značka: 11 Tdo 423/2002

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení o dovolání, Řízení o odvolání

Předpisy: § 253 odst. 3 tr. ř.
§ 265b odst. 3 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k dovolání obviněného R. K. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 3. 2002 sp. zn. 5 To 590/2001, jako soudu odvolacího, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné, pobočka Havířov pod sp. zn. 102 T 154/2001 a Krajskému soudu v Ostravě přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Karviné, pobočka Havířov, ze dne 10. 10. 2001 sp. zn. 102 T 154/2001 byl obviněný R. K. uznán vinným trestným činem neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti dle § 147 odst. 1 tr.

zák., kterého se měl dopustit tím, že „za období od měsíce prosince 1994 do 5. 3. 1998 v H. a jinde“ jako jednatel obchodní společnosti G., s. r. o., neplnil řádně povinnost plátce tím, že neodváděl za zaměstnance právnické osoby sražené platby pojistného na sociální politiku zaměstnanosti, sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, zdravotní pojištění a daň z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků, ač mu tato povinnost vyplývala ze zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění, a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění, a tímto jednáním způsobil

- Okresní správě sociálního zabezpečení v K. za období od 1. 3. 1995 do 28. 2. 1998 na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti dluh ve výši 196 140 Kč,
- Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR, Okresní pojišťovně K., za období od prosince 1994 do 5. 3. 1998, na pojistném na zdravotním pojištění dluh v celkové výši 100 028 Kč,
- Finančnímu úřadu v H. za období od 1. 1. 1998 do 5. 3. 1998 na dani z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků dluh ve výši 5400 Kč.

Výše popsaným jednáním tak zapříčinil vůči českému státu vznik dluhu v celkové výši 301 568 Kč.

Byl mu za to uložen trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, přičemž výkon tohoto trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců.

Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byly poškozená Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, Okresní pojišťovna K., a Finanční úřad v H., s nárokem na náhradu škody odkázány na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný R. K. odvolání, které Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací usnesením ze dne 25. 3. 2002 sp. zn. 5 To 590/2001 podle § 253 odst. 3 tr. ř. odmítl.

Obviněný R. K. podal prostřednictvím obhájce ve lhůtě stanovené v § 265e odst. 1 tr. ř. u Nejvyššího soudu dovolání proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 3. 2002 sp. zn. 5 To 590/2001. Důvody dovolání spatřuje obviněný v ustanovení § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. K tomu je třeba připomenout, že pokud jde o tento dovolací důvod, v době podání dovolání (tj. dne 10. 6. 2002) již byla v účinnosti novela trestního řádu, provedená zákonem č. 200/2002 Sb., která zaměnila a částečně doplnila text dovolacích důvodů uvedených do účinnosti zmíněné novely v § 265b odst. 1 písm. k) a l) tr. ř. Z vyjádření dovolacího důvodu v podaném dovolání, jakož i z obsahu dovolání je ovšem zřejmé, že obviněný opírá své dovolání o důvod, který je nyní obsažen v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g), aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). Obviněný v dovolání poukazuje na to, že okresní soud rozhodl na základě nesprávně zjištěného skutkového stavu a s ohledem na tuto skutečnost byly zde důvody, které v odvolacím řízení mohly vést k jinému rozhodnutí. Dále pak namítá, že přestože neodůvodnil své odvolání ve stanovené lhůtě, nebyly ve smyslu § 265b odst. 1 písm. k) (po novele písm. l/ - viz shora) splněny podmínky stanovené zákonem pro odmítnutí jeho odvolání podle § 253 odst. 3 tr. ř., a to pro nedostatek poučení, neboť obviněný nebyl dostatečně poučen ve smyslu § 249 odst. 1 tr. ř. V petitu dovolání proto navrhl, aby Nejvyšší soud rozhodl tak, že napadené rozhodnutí se podle § 265k odst. 1 tr. ř. v celém rozsahu zrušuje a věc se vrací podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Ostravě k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není

dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání ve smyslu § 265i odst. 1 tr. ř., a předně shledal, že dovolání je přípustné, bylo podáno včas a oprávněnou osobou (§ 265a, § 265d a § 265e tr. ř.). Rovněž tak splňuje i obsahové náležitosti dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř. a uplatněný dovolací důvod opodstatňuje provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (§ 265i odst. 3 tr. ř.). Po přezkoumání věci ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř. Nejvyšší soud shledal, že dovolání je důvodné.

Novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. byl zaveden institut odmítnutí odvolání. Podle § 253 odst. 3 tr. ř. odmítne odvolací soud odvolání, které nespĺňuje náležitosti obsahu odvolání. Základním předpokladem takového rozhodnutí odvolacího soudu je splnění zákonné povinnosti ze strany soudu prvního stupně spočívající v tom, že všechny osoby oprávněné napadat rozsudek odvoláním musí být poučeny mimo jiné o tom, že odvolání musí být odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo (§ 125 odst. 2, § 249 odst. 1 tr. ř.). Z ustanovení § 253 odst. 4 tr. ř. pak vyplývá, že odvolací soud nemůže odmítnout odvolání, pokud nebyla oprávněná osoba řádně poučena o náležitostech obsahu odvolání podle § 249 odst. 1 tr. ř.

V posuzované věci byl rozsudek soudu prvního stupně vyhlášen dne 10. října 2001 a obviněný ihned po jeho vyhlášení učinil do protokolu o hlavním líčení prohlášení, že podává odvolání. V písemné formě pak prostřednictvím svého obhájce doručil odvolání soudu prvního stupně dne 7. 11. 2001 s tím, že bude odůvodněno dodatečně po poradě s obhájcem. Dne 21. 11. 2001 bylo odvolání se spisem předloženo Krajskému soudu v Ostravě jako soudu odvolacímu. Z výše uvedeného vyplývá, že k vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně, jakož i k podání odvolání došlo ještě před 1. 1. 2002, tj. před účinností novely trestního řádu (zák. č. 265/2001 Sb.). Pochopitelně soud prvního stupně nemohl postupovat při podání poučení o opravných prostředcích jinak, než podle tehdy platné a účinné právní úpravy. Nemohl tedy naplnit poučovací povinnost tak, jak ji po 1. 1. 2002 předpokládají ustanovení § 120 odst. 1, § 125 odst. 2 a § 249 tr. ř. Podle výše uvedených ustanovení musí být součástí rozsudku poučení o opravném prostředku, kdy v poučení o odvolání, které musí být obsaženo v každém rozsudku soudu prvního stupně, se uvede lhůta, ve které musí být podáno, označení soudu, ke kterému má být odvolání podáno, označení soudu, který o podaném odvolání bude rozhodovat, rozsah, v kterém mohou rozsudek napadat oprávněné osoby, a vymezení nutného obsahu odvolání. Odvolání musí být ve lhůtě uvedené v § 248 tr. ř. nebo v další lhůtě stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně podle § 251 tr. ř. také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. O tom musí být oprávněné osoby poučeny.

Obviněný byl při vyhlášení rozsudku, jakož i v jeho písemném vyhotovení poučen jen v rozsahu zákonných ustanovení platných a účinných v době vydání rozsudku. Ze spisu též vyplývá, že předseda odvolacího senátu Krajského soudu v Ostravě po účinnosti výše uvedené novely trestního řádu shledal, že odvolání obviněného R. K. nespĺňuje obsahové náležitosti vyžadované novelizovaným ustanovením § 249 odst. 1 tr. ř. a vyzval obhájce obviněného, aby zaslal odůvodnění odvolání s tím, že jinak bude postupováno podle § 253 odst. 3 tr. ř. (viz referát na č. l. 242 spisu). Obsah tohoto referátu byl dle „úředních záznamů“ telefonicky sdělen blíže neurčeným pracovníkům do sídla advokátní kanceláře obhájce obviněného a dne 6. 3. 2002 byla „žádost o zdůvodnění odvolání“ doručena obhájci písemně. Ze spisu ovšem není zřejmý obsah této „žádosti“, zejména to, zda obsahuje řádné poučení vyžadované ustanovením § 249 odst. 1 tr. ř. Dále je např. i otázkou, zda vůbec a jaká lhůta byla obhájci k případnému odůvodnění odvolání stanovena. Z obsahu spisu tak nevyplývá, že by tímto postupem odvolacího soudu došlo ke splnění zákonné poučovací povinnosti ve smyslu výše uvedené novely trestního řádu, konkrétně vyplývající z ustanovení § 249 tr. ř. Jak výše již bylo zdůrazněno, absence takového poučení vylučuje možnost procesního postupu ve smyslu ustanovení § 253 odst. 3 tr. ř.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem lze uzavřít, že procesní podmínky pro rozhodnutí

odvolacího soudu - Krajského soudu v Ostravě - ze dne 25. 3. 2002 sp. zn. 5 To 590/2001 o odmítnutí odvolání obviněného R. K. podle § 253 odst. 3 tr. ř. nebyly splněny (§ 253 odst. 4 tr. ř.). Tím je dán dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. k) (po novele provedené zákonem č. 200/2002 Sb. písm. l/), jak správně namítl v dovolání obviněný. Nesprávným postupem odvolacího soudu bylo totiž obviněnému skutečně odepřeno jeho oprávnění na přezkoumání rozsudku soudu prvního stupně v řádném opravném řízení.

Nejvyšší soud proto v souladu s ustanovením § 265k odst. 1 tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil. Současně zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu (§ 265k odst. 2 tr. ř.).

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ostravě jako soudu odvolacímu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Odvolací soud především zabezpečí řádné poučení obviněného ve smyslu § 125 odst. 2 tr. ř. a § 249 odst. 1 tr. ř. a poté, v závislosti od toho, zda ve stanovené lhůtě dojde k odstranění vad odvolání či nikoliv, se bude odvíjet další postup v odvolacím řízení.

Pokud obsahem dovolání obviněného byla též námitka, že okresní soud rozhodl na základě nesprávně zjištěného skutkového stavu, k tomu je třeba uvést, že dovolání lze podat jen z důvodů, které jsou v zákoně taxativně vymezeny (§ 265b odst. 1 tr. ř.). Nedostatky skutkové povahy samy o sobě ovšem nelze pod žádný z těchto dovolacích důvodů podřadit.